

چهارمین کنفرانس ملی نوآوری و تحقیق در فرهنگ، زبان و ادبیات فارسی

The 4th National Conference on Innovation and Research in Persian culture, language and literature

دیدگاه پیامبر در مورد شعر

احمدنور وحیدی

استادیار مجتمع آموزش عالی سراوان

چکیده:

همانطور که خداوند با نزول آیه والشعراء... استثنایی برای شاعران خوب و شاعران بد قائل شده‌اند، پیامبر گرامی ما نیز حد اعتدال شعر و شاعری را تمجید نموده و گاهی نیز آن را نکوهیده است. پیامبر در مذمت شاعرانی که شعر بر قلب آنها غالب آمده بطوری که آنها را از دین و اقامه فروض و ذکر تبارک و تعالی باز داشته می‌فرماید: «لأن یمتلیء جوف احدکم قیحا حتی یریه خیر له من ان یمتلیء شعراً» (ترجمه: اگر شکم یکی از شما از خونابه پر شود به طوری که آن را تباہ گرداند بهتر از آن است که از شعر پر شود).

البته حدیث فوق در ضمن احادیث باطله‌ی السلسله الضعیفه الألبانی بدین صورت آمده است: «لأن یمتلیء جوف أحدکم قیحا خیر له من أن یمتلیء شعراً هجیت به» بنابراین نمی‌توان بر آن استناد نمود.

در مورد عقوبت هجا در اسلام نیز احادیث زیادی روایت شده است؛ از جمله این که پیامبر می‌فرماید: «من قال فی الاسلام شعراً مقدماً فلسانه هدر» (ترجمه: کسی که در دوره اسلامی شعری فحش آمیز بگوید زبانش تباہ خواهد شد). با توجه به حدیث اول می‌بینیم که منظور پیامبر از نهی شعر، نهی و بازداشت شاعرانی است که آن قدر در شعر و شاعری غوطه ور شده‌اند که همه فکر و ذکرشان سرایش شعر شده است و قلب و ذهن آنها جایی برای خدا و ذکر او ندارد و با توجه به حدیث دوم هم مضامین شعری شاعرانی را که با حرمت و حشمت و آبروی مردم بازی می‌کنند و آنها را با زبان گزنده خود می‌آزارند، نکوهیده است.

در این مقاله سعی شده با توجه به احادیث و روایات، دیدگاه پیامبر در مورد شعر و شاعری بررسی شود.

کلیدواژه: شعر، پیامبر، قرآن کریم، شاعران، احادیث و روایات